

Výroční zpráva o realizaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji v roce 2019

Zpracovala: Mgr. Zuzana Starostová, krajský protidrogový koordinátor

Odkaz na internetovou prezentaci Olomouckého kraje věnovanou protidrogové prevenci:

<http://www.kr-olomoucky.cz/protidrogova-prevence-cl-85.html>

Obsah:

1	Drogová scéna – situace v Olomouckém kraji.....	3
2	Koordinace protidrogové politiky.....	7
2.1	Institucionální zajištění.....	7
2.1.1	Krajské institucionální zajištění koordinace.....	7
2.1.2	Místní zajištění koordinace	8
2.2	Strategické dokumenty protidrogové politiky.....	9
2.3	Další významné aktivity v oblasti protidrogové politiky.....	10
3	Finanční zajištění služeb	11
3.1	Financování služeb Olomouckým krajem.....	11
3.2	Financování služeb obcemi.....	12
4	Služby poskytované uživatelům návykových látek.....	13
4.1	Služby v oblasti snižování rizik.....	13
4.2	Služby v oblasti ambulantní léčby.....	15
4.3	Služby v oblasti rezidenční léčby.....	16
4.4	Doléčovací programy.....	16
4.5	Ostatní specializované programy.....	17
5	Specifická primární prevence.....	17

1 Drogová scéna – situace v Olomouckém kraji

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje pro oblast protidrogové politiky v roce 2019 byl **Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2019 – 2022**, který byl dne 25. 2. 2019 usnesením č. UZ/14/39/2019 schválen Zastupitelstvem Olomouckého kraje. Kromě nelegálních drog byl zaměřen i na problematiku užívání alkoholu a tabáku a patologické hráčství.

<https://www.kr-olomoucky.cz/dokumenty-vyrocní-zpravy-cl-359.html>

Implementačním nástrojem Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2019 – 2022 byl **Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2019 – 2020**.

<https://www.kr-olomoucky.cz/dokumenty-vyrocní-zpravy-cl-359.html>

Tento Akční plán reaguje na aktuální situaci a přizpůsobuje svoje aktivity tak, aby se jejich prostřednictvím podařilo dosáhnout cílů Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2019 – 2022. Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2019 – 2020 je rozdělen na dvě oblasti: oblast primární prevence a oblast snižování rizik, léčby, následné péče a sociálního začleňování.

Na drogové scéně Olomouckého kraje opět výrazně převládalo zneužívání pervitinu jako primární drogy. Velkým problémem v celé populaci stále zůstává zneužívání alkoholu.

Ve všech regionech Olomouckého kraje je klienty zneužíván zejména pervitin, marihuana a alkohol. Dále pak legálně i nelegálně získané léky, syntetické a taneční drogy a anabolika. Sezónně je zneužíváno opium a halucinogenní houby. U naprosté většiny uživatelů je primární droga kombinována se zneužíváním jiných návykových látek.

V komunitě Olašských Romů je zneužíván pervitin a opiáty.

Problémové formy užívání drog

V Přerově, v Prostějově a v rámci Terénních programů na Šumpersku probíhá v některých lékárnách distribuce harm reduction balíčků, která je pro uživatele návykových látek bezplatná.

Služba Terénní programy Prostějov (Společnost Podané ruce o.p.s.) začala spolupracovat s lékárnou v Konici – distribuce harm reduction materiálu.

V Olomouci musela být tato distribuce zastavena kvůli nevhodnému chování cílové skupiny v lékárnách.

Nové syntetické drogy

Zejména na Šumpersku je užívána syntetická droga „emko“.

Hazardní hraní

Na cílovou skupinu hazardních hráčů a osob blízkých je zaměřena zejména činnost Centra komplexní péče v Olomouckém kraji (Společnost Podané ruce, o.p.s), které nabízí své služby v Olomouci, Prostějově, Zábřehu a 1x týdně v Přerově. Služba v Přerově je ale zatím velmi málo využívána.

Tato služba provozuje i svépomocný web pro hazardní hráče (<http://gambling.podaneruce.cz/>), který je propojen i se sociální sítí facebook. V roce 2019 nebyl dostatečný zájem o podpůrnou skupinu pro hazardní hráče, skupina nefungovala.

Služba pracuje také s cílovou skupinou uživatelů návykových látek. Poskytuje i dluhové poradenství.

V oblasti patologického hráčství pokračovalo snižování počtu klientů hrajících na výherních automatech (vliv zákona č. 186/2016 Sb.). Většinu klientů tvoří lidé, kteří sází.

Služba realizovala také primárně preventivní programy „Hra na hraně“ a besedy s tématem patologického hráčství.

Zneužívání alkoholu

Z nízkoprahových zařízení s cílovou skupinou uživatelů alkoholu pracuje zejména Kontaktní a poradenské centrum Krédo (PONTIS Šumperk o.p.s) v Šumperku a Kontaktní centrum v Olomouci (Společnost Podané ruce o.p.s.).

Služby ambulantní léčby se nachází zejména v Olomouci.

V Olomouci v prostorách P-centra, spolku se schází skupina Anonymních alkoholiků a Anonymních narkomanů.

Skupina Anonymních alkoholiků se schází i v Zábřehu a nově i v Šumperku.

Drogová kriminalita:

Drogová kriminalita – Policie České republiky

Následující údaje jsou převzaty od Policie České republiky, Olomoucký kraj, 2019:

Přestupky týkající se návykových látek:

přestupky podle § 35 odst. 1 písm. a), b), c), j) a § 36 odst. 1 písm. a), b), c), d), j), k) a l) zákona č. 65/2017 Sb. (o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek)

přestupky podle § 39 odst. 2 zákona č. 167/1998 Sb. (o návykových látkách)

přestupek podle § 108 odst. 1 písm. h) zákona č. 378/2007 Sb. (o léčivech)

Provedené realizace na úseku TOXI v Olomouckém kraji v roce 2019

Organizační článek	Počet realizací	Počet trestně stíhaných osob (včetně ZPŘ, či jiný způsob ukončení)	§ práv. kval. TZ	Varny	Pěstírny
KŘP OOK	1	6	283/1,2a,3c	2	-
ÚO Olomouc	52	54	283/1,2b,c 284/1, 2 288/1 284/1, 2, 4	7	2
ÚO Přerov	39	40	283/1, 2b, c 286/1, 2b 284/1	3	0
ÚO Šumperk	40	43	283/1, 2b 284/1 285/1, 3 286/1	6	5
ÚO Prostějov	27	27	283/1, 2b 284/1, 2 285/1	1	4
ÚO Jeseník	42	57	283/1, 2b, c 284/1 286/1	9	2
Celkový počet	201	227		28	13

Počet osob/pachatelů přestupků projednaných v r. 2019 v rozdělení podle věku pachatele a drogy

Přestupky držení drog	Věk osoby	
	Do 18 let	Přes 18 let
Konopné drogy	19	117
Pervitin		27
Extáze		1
Heroin		
Kokain		
Subutex/Suboxone		
Xanax		1
Opium		1
Celkem osob	19	147

Poznámka: „Celkem osob“ nemusí být součtem osob ve sloupci, protože jedna osoba mohla být sankcionována za držení více drog zároveň. Např. 1 osoba, která byla sankcionována zároveň za držení konopných drog, pervitinu a extáze, bude vykázána v každém řádku podle typu drogy, ale jen jednou v řádku „Celkem osob“.

Počet osob/pachatelů přestupků projednaných v r. 2019 podle věku pachatele a drog

Rostliny/houby	Věk osoby	
	Do 18 let	Přes 18 let
Rostliny konopí	1	9
Jiné rostliny nebo houby obsahující OPL		
Celkem osob	1	9

Poznámka: "Celkem osob" nemusí být součtem osob ve sloupci, protože jedna osoba mohla být sankcionována za držení více drog zároveň. Např. 1 osoba, která byla sankcionována zároveň za držení konopných drog, pervitinu a extáze, bude vykázána v každém řádku podle typu drogy, ale jen jednou v řádku „Celkem osob“.

Množství drog zajištěných v r. 2019 v rámci projednaných přestupků v rozdělení podle drog

Druh drogy	Celkové množství (g)
Konopné drogy (g)	345,623
Rostliny konopí (ks rostlin)	19
Pervitin (g)	10,64
Extáze (ks tablet)	3
Heroin (g)	
Kokain (g)	
Subutex/Suboxone (ks tablet)	
Hašiš	
Xanax (ks)	18
Opium	18,23

Situace je policisty vnímána jako mnohem horší, než udávají výzkumy a statistiky.

Policisté taktéž upozornili na vysokou kriminalitu v souvislosti s drogami, vyšší než udávají oficiální statistiky.

I užívání alkoholu a nealkoholových návykových látek dětmi a mládeží je podle nich mnohem rozšířenější, než je statisticky podchyceno.

Další informace k situaci v Olomouckém kraji

V sociálně vyloučených lokalitách Olomouckého kraje jsou poskytovány služby zaměřené spíše na sociální začleňování. V některých probíhají i terénní programy pro uživatele drog, např. v Přerově, Jeseníku, Prostějově a v obcích Šumperska a Jesenicka.

Úspěšný sociální podnik - kavárna „Naše café“ v Olomouci, který podporuje klienty Doléčovacího centra organizace P-centrum, spolek, v začlenění do pracovního procesu, je vyhledávanou kavárnou v historickém centru Olomouce.

Centrum komplexní péče v Olomouckém kraji, zaměřené zejména na cílovou skupinu patologických hráčů a nelátkových závislostí, poskytuje své služby kromě Olomouce i v Zábřehu, Prostějově a Přerově.

Touto službou jsou realizovány primárně preventivní programy Hra na hraně a besedy s tématem patologického hráčství.

V Olomouckém kraji se schází 3 skupiny Anonymních alkoholiků a 1 skupina Anonymních narkomanů.

Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské v Bílé Vodě uspořádala pro odbornou veřejnost tradiční Jarní bílovodecké psychiatrické dny, v jejichž rámci se konala konference Konference „Adiktologie včera, dnes a zítra“.

Tato konference byla podpořena v rámci projektu Olomouckého kraje „Podpora plánování sociálních služeb a sociální práce na území Olomouckého kraje“ - Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR v rámci Operačního programu „Zaměstnanost“.

V rámci těchto dnů se konala i Konference terapeutických komunit a řada workshopů. Pro aktivní uživatele alkoholu - osoby v nepříznivé sociální situaci, se zhoršenou soběstačností

nebo zdravotním stavem je v Šumperku k dispozici stacionární služba Armády Spásy – zařízení „Přístav“.

2 Koordinace protidrogové politiky

2.1 Institucionální zajištění

2.1.1. Krajské institucionální zajištění koordinace

Krajský protidrogový koordinátor

Funkce protidrogového koordinátora Olomouckého kraje byla zřízena k 15. 9. 2001, a to od počátku v úvazku 1,0. Od 1. 7. 2002 pracuje na odboru zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje a je podřízen přímo vedoucímu odboru. Zajišťuje vertikální i horizontální koordinaci protidrogové politiky v Olomouckém kraji.

Komise pro prevenci kriminality a drogových závislostí

Komise je poradním orgánem Rady Olomouckého kraje. Zabývá se otázkami prevence kriminality, protidrogové politiky a primární prevence rizikového chování ve školství. Má 15 členů. V roce 2019 proběhlo 5 jednání této komise, v rámci nichž byla přijata usnesení komise k vyhlášení a vyhodnocení Dotačního titulu Podpora prevence kriminality. Komise má stálého hosta – zástupce TOXI týmu Policie ČR.

Garantem této komise je Mgr. Dalibor Horák, 3. náměstek hejtmána.

Tajemníkem komise je manažer prevence kriminality Mgr. Michal Poláček.

Seznam členů komise a kontakt na jejího tajemníka je umístěn na webových stránkách Olomouckého kraje:

<http://www.kr-olomoucky.cz/komise-pro-prevenci-kriminality-a-drogovych-zavislosti-cl-3865.html>

Horizontální koordinace protidrogové politiky Olomouckého kraje

Krajská protidrogová koordinátorka spolupracuje s manažerem prevence kriminality (pracovník odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje), krajským koordinátorem romských poradců (pracovník odboru sociálních věcí Krajského úřadu Olomouckého kraje), metodikem prevence rizikového chování (pracovník odboru školství a mládeže Krajského úřadu Olomouckého kraje), zdravotnickými zařízeními i policií. Spolupráce je dobrá, probíhá v různé intenzitě a má různé formy, včetně spolupráce při přípravě strategických plánů.

Krajská protidrogová koordinátorka je také aktivně zapojena do Komunitního plánování sociálních služeb v Olomouci, v pracovní skupině „Osoby ohrožené návykovým chováním“ a do projektu Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji, v pracovní skupině „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ (manažerka pracovní skupiny). Dále je členkou pracovní skupiny pro prevenci kriminality (pracovní skupina ad hoc) a realizačně – manažerského týmu Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb.

V rámci pracovní skupiny „Osoby ohrožené návykovým jednáním“ Střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji dochází k pravidelnému společnému setkávání zástupců neziskových organizací působících v oblasti protidrogové prevence a krajské protidrogové koordinátorky.

2.1.2. Místní zajištění koordinace

V Olomouckém kraji je 5 okresů (Jeseník, Olomouc, Prostějov, Přerov, Šumperk) se 13 obcemi s rozšířenou působností. Kontaktní pracovník byl určen ve všech 13 obcích s rozšířenou působností a i v dalších 4 obcích. Výměna informací, řešení problémů a konzultace probíhají elektronickou cestou i osobním kontaktem. Služby pro uživatele drog poskytované neziskovým sektorem jsou součástí komunitního plánování obcí a jejich zástupci se přímo podílí na vytváření komunitních plánů sociálních služeb.

Žádná z obcí Olomouckého kraje nemá zpracován samostatný dokument pro oblast protidrogové politiky, ani o její realizaci nevydává samostatnou výroční zprávu. Problematika osob zneužívajících návykové látky a hazardních hráčů je začleněna do komunitních plánů rozvoje sociálních služeb jednotlivých obcí.

Kontaktní pracovníci obecních úřadů – protidrogová prevence

Adresa	Kontaktní pracovník	Odbor	Telefon	E-mail
MÚ Šumperk, Lautnerova 1, 787 01	Bc. Slavěna Karkošková	Odbor sociálních věcí	583 388 919	slavena.karkoskova@musumperkkk.cz
MÚ Javorník, Nám. Svobody 134, 790 70	Bc. Jorga Jarníková	Odbor tajemníka	584 458 789 725 174 028	socialni.jr@mestojavornik.cz
MÚ Mohelnice, U Brány 2, 789 85	Fričarová Eva	Odbor sociálních věcí – vedoucí	583 452 163	fricarovae@mu-mohelnice.cz
Magistrát města Olomouce, Odbor sociálních služeb Štursova 1, 77900 Olomouc	Fritscherová Jarmila, PhDr.	Odbor sociálních služeb	585 562 110 606 749 911	jarmila.fritscherova@olomouc.eu
MÚ Jeseník, Masarykovo nám.1/167, 790 01	Ptáčková Bohumila, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	584 498 414	bohumila.ptackova@mujes.cz
MÚ Zlaté Hory, Nám. Svobody 80, 793 76	Zondlaková Alena, Bc., DiS.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	584 453 059	alena.zondlakova@zlatehory.cz
MÚ Prostějov, Nám. T.G. Masaryka 131/12, 796 01	Petrželová Gabriela, Bc.	Odbor sociálních věcí	582 329 341	gabriela.petrzelova@mestopv.cz
MÚ Šternberk, Horní nám. 16, 785 01	Zajacová Jitka, Ing.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, vedoucí	585 086 527 725 765 695	zajacova@sternberk.cz
Městská policie Masarykovo nám. 22 783 91 Uničov 1	.Hubner Jiří, Bc.	Městská policie	585 088 258 725 351 106	mp@unicov.cz

MÚ Zábřeh, Nám. Osvobození 345/15, 789 01	Machová Miroslava, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdrav.	583 468 121	miroslava.machova@muzabreh.cz
MÚ Konice, Na Příhonech 405, 798 52	Koudelková. Hana, Mgr.	Vedoucí odboru soc. věcí	582 401 471	hana.koudelkova@konice.cz
MÚ Litovel, nám. Přem. Otakara 778, 784 01	Rozehnalová Zuzana	Odbor sociální a správní,	585 153 231	kurator@mestolitovel.cz
MÚ Hanušovice, Hlavní ulice 92, 788 33	Vinklerová Radka, Mgr.,	Odbor tajemníka	583 034 426	vinklerova@mu-hanusovice.cz
MÚ Hranice, Pernštejnské nám. 1, 753 01	Turková Lenka, Mgr..	Odbor sociálních věcí	581 828 424	lenka.turkova@mesto-hranice.cz
Magistrát města Přerova, Nám. T.G.M. 2, 750 11	Buš Boleslav, DiS.	Odbor sociálních služeb a zdravotnictví	581 268 793	boleslav.bus@prerov.eu
MÚ Kojetín, Masarykovo nám. 20, 752 01	Stavová Alice, Bc.	Odbor sociálních věcí	581 277 437	a.stavova@radnice.kojetin.cz
MÚ Lipník nad Bečvou náměstí T.G. Masaryka 89, 751 31	Jemelková Pavla, Bc.	Odbor sociálních věcí a zdravotnictví	581 722 220	jemelkova@mesto-lipnik.cz

2.2 Strategické dokumenty protidrogové politiky Olomouckého kraje

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje pro oblast protidrogové politiky v roce 2019 byl **Strategický protidrogový plán Olomouckého kraje na období 2019 – 2022**, který byl dne 25. 2. 2019 usnesením č. UZ/14/39/2019 schválen Zastupitelstvem Olomouckého kraje. Kromě nelegálních drog byl zaměřen i na problematiku užívání alkoholu a tabáku a patologické hráčství.

<https://www.kr-olomoucky.cz/dokumenty-vyrocní-zpravy-cl-359.html>

Implementačním nástrojem Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2019 – 2022 jsou Akční plány realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na dvouletá období.

Implementačním nástrojem Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2019 – 2022 byl **Akční plán realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2019 – 2020**.

<https://www.kr-olomoucky.cz/dokumenty-vyrocní-zpravy-cl-359.html>

Oblast primární prevence je součástí Strategického protidrogového plánu Olomouckého kraje na období 2019 – 2022 i Akčního plánu realizace protidrogové politiky v Olomouckém kraji na období 2019 – 2020.

<https://www.kr-olomoucky.cz/dokumenty-vyrocní-zpravy-cl-359.html>

Základním strategickým dokumentem Olomouckého kraje pro oblast sociálních služeb je **Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb v Olomouckém kraji pro roky 2018 - 2020**, v jehož rámci vyvíjí činnost pracovní skupina „Osoby ohrožené návykovým jednáním“.

<https://www.kr-olomoucky.cz/strednedobe-planovani-socialnich-sluzeb-cl-288.html>

Protidrogová koordinátorka je manažerkou této pracovní skupiny a zároveň i členkou realizačně - manažerského týmu pro Střednědobý plán.

Strategie prevence kriminality Olomouckého kraje na období 2017 – 2021 byla schválena usnesením Zastupitelstva Olomouckého kraje č. UZ/23/24/2016 ze dne 23. září 2016.

<http://www.kr-olomoucky.cz/prevence-kriminality-cl-292.html>

Výchozí částí této strategie je bezpečnostní analýza území kraje, institucionální analýza a sociodemografická analýza, která určuje cíle a priority v oblasti prevence kriminality, které mohou přispět k eliminaci kriminálně rizikových jevů. Oblast protidrogové prevence se v tomto dokumentu, jako jedna z dalších oblastí přispívající k řešení sociálně patologických jevů, objevuje pouze v popisu organizační struktury kraje a v rámci popisovaných dotačních titulů kraje. Cíleně se oblast protidrogové prevence v záměrech a prioritách strategie prevence kriminality, s odkazem na svou vlastní samostatnou strategii, neobjevuje.

2.3 Další významné aktivity v oblasti protidrogové politiky v r. 2019

Název aktivity	Realizátor	Cílová skupina	Popis aktivity
Regionální konference primární prevence rizikového chování - Téma závislosti	Pedagogicko – psychologická poradna Olomouc	Pedagogové, metodici primární prevence	Prevence rizikového chování
Konference „ Adiktologie včera, dnes a zítra“ Konference terapeutických komunit“ Workshopy	Psychiatrická nemocnice Marianny Oranžské v Bílé Vodě	Odborná veřejnost	Jarní bílovodenské dny 2019. Odborně - vzdělávací setkání v Psychiatrické nemocnici Marianny Oranžské v Bílé Vodě, které obsahuje řadu aktivit, včetně konferencí: „Adiktologie včera, dnes a zítra“ - tato konference byla podpořena v rámci projektu Olomouckého kraje „Podpora plánování sociálních služeb a sociální práce na území Olomouckého kraje“ - Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR v rámci Operačního programu Zaměstnanost.

3 Finanční zajištění služeb

3.1 Financování služeb Olomouckým krajem

Olomoucký kraj každoročně vyhlašuje dotační program pro oblast sekundární a terciární protidrogové prevence, v roce 2019 to byl **Program Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence v roce 2019**.

Tento dotační program je administrován odborem zdravotnictví Krajského úřadu Olomouckého kraje. V jeho rámci obdržely neziskové organizace z rozpočtu Olomouckého kraje **3 000 000 Kč**.

Odborem sociálních věcí je administrován **Program finanční podpory poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji**, který je zaměřen na financování sociálních služeb registrovaných dle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů; zařazených do sítě sociálních služeb Olomouckého kraje.

Služby protidrogové prevence byly podpořeny z **Programu finanční podpory poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji 2019 - Podprogram č. 1**.

Organizace také mohly získat finanční prostředky formou **individuální žádosti**. V roce 2019 neobdržel touto cestou příspěvek žádný projekt protidrogové prevence.

Činnost **Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné služby** je každoročně podpořena z rozpočtu Olomouckého kraje částkou **6 099 000 Kč**.

Výdaje na protidrogovou politiku z rozpočtu Olomouckého kraje v roce 2019

Výdaje	Popis	Výše (v Kč)
Program Olomouckého kraje pro oblast protidrogové prevence v roce 2019	Dotační tituly: 1. Kontaktní a poradenské služby 2. Terénní programy 3. Ambulantní léčba 4. Doléčovací programy 5. Specifická selektivní a indikovaná primární prevence	3 000 000
Programu finanční podpory poskytování sociálních služeb v Olomouckém kraji 2019 - Podprogram č. 1.	Dotace ze státního rozpočtu do rozpočtu Olomouckého kraje určená na poskytování sociálních služeb	zaokr.1 200 000 000
Protialkoholní a protitoxikomanická záchytná stanice		6 099 000
Vzdělávání vybraných metodiků primární prevence na školách a školských zařízeních	Příspěvek z rozpočtu Olomouckého kraje pro příspěvkovou organizaci Pedagogicko-psychologickou poradnu na vzdělávání vybraných metodiků primární prevence na školách a školských zařízeních - roční vzdělávací cyklus, který vrcholí krajskou konferencí primární prevence	200 000

3.2 Financování služeb obcemi

Některé obce nemají ve svých rozpočtech částku na podporu protidrogové prevence přesně vyčleněnu. Všechny služby, na jejichž financování se podílel Olomoucký kraj, byly podpořeny i z rozpočtů obcí.

Výdaje z rozpočtu obcí v roce 2019

Obec	Služba	Částka (Kč)
Statutární město Prostějov	Kontaktní centrum v Prostějově (i na TP)	250 000
Statutární město Prostějov	Centrum komplex. péče v Olomouckém kraji	70 000
Statutární město Olomouc	Terénní programy v Olomouci	160 000
Litovel	Terénní programy v Olomouci	20 000
Šternberk	Terénní programy v Olomouci	90 000
Zábřeh	Terénní programy na Šumpersku	100 000
Zábřeh	Centrum komplex. péče v Olomouckém kraji	50 000
Mohelnice	Terénní programy na Šumpersku	50 000
Libina	Terénní programy na Šumpersku	40 000
Uničov	Terénní programy v Olomouci	30 000
Statutární město Olomouc	Práce s klienty v konfliktu se zák.	400 000
Statutární město Olomouc	Centrum komplex.péče v Olomouckém kraji	352 000
Jeseník	Kontaktní centrum Darmoděj	28 000
Jeseník	Terénní program Darmoděj	26 000
Jeseník	Služba následné péče Darmoděj	20 000
Statutární město Olomouc	Poradna pro alkoholové a jiné závislosti	170 000
Statutární město Olomouc	Doléčovací centrum	360 000
Statutární město Olomouc	Sdružení D – interaktivní zážitkové programy –prev. záv. a šikany	280 000
Statutární město Olomouc	Sdružení D – Programy selekt. prim prev. – roční preventivní program	120 000
Statutární město Olomouc	Adiktologická ambulance prevence a léčby závislostí	60 000
Šumperk	K-centrum PONTIS Šumperk o.p.s.	140 000
Statutární město Přerov	Terénní program KAPPA-HELP	60 000
Statutární město Přerov	Zajištění provozu a služeb KKC Kappa Testy klientů OSPOD	70 000 +31 000
Statutární město Přerov	Program specifické primární prevence	15 000
Statutární město Přerov	Test. na inf. choroby a HR materiál	45 000
Hranice	Terénní program KAPPA-HELP	5 000
Kojetín	Poraden. centrum pro problémy se závislostmi a terénní program pro osoby ohrožené drogovou závislostí	37 000
Statutární město Olomouc	Kontaktní centrum v Olomouci	220 000
Statutární město Olomouc	Primární prevence – P- centrum, spolek (všeob., selekt., indik.)	510 000
Statutární město Olomouc	Nový prostor, housing first, prob. prog.	140 000
Hanušovice	Terénní programy na Šumpersku (Společnost Podané ruce o.p.s.)	40 000
Menší obce Šumperska	Terénní programy	32 000
Celkem		4 021 000

4 Služby poskytované uživatelům návykových látek

4.1 Služby v oblasti snižování rizik

Služby v oblasti snižování rizik spojených s užíváním drog zajišťuje v Olomouckém kraji 5 kontaktních center. V každém regionu se nachází kontaktní centrum a jsou realizovány terénní programy. Klientům a blízkým osobám jsou všechny služby nabízeny dle standardů odborné způsobilosti Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky. V roce 2019 nedošlo v této oblasti k žádným výrazným změnám.

Převážnou většinu klientů Kontaktního centra v Olomouci stále tvoří intravenózní uživatelé pervitinu, i když stále více klientů předchází na šetrnější způsoby užívání.

Kontaktní centrum Prostějov (Společnost Podané ruce o.p.s.) poskytuje 2 služby: standardní kontaktní a poradenský program a terénní program. V Prostějovském regionu je klienty nejčastěji užíván pervitin (kromě marihuany a alkoholu). Významným momentem je navázání spolupráce s lékárnou v Konici a zahájení distribuce Harm reduction materiálu. Na Konicku dlouhodobě chybí služby pro osoby s návykovým chováním.

Kontaktní centrum Kappa v Přerově má v cílové skupině nejvíce zastoupeny intravenózní uživatele pervitinu. V tzv. opiové sezóně se ve významné míře objevují uživatelé surového opia. V letních měsících užívají tuto drogu i uživatelé běžně užívající pervitin.

V rámci diskuse se objevila témata užívání heroinu, cannabisu, nových psychoaktivních drog (rostlinných nebo syntetických), těkavých látek a anabolických steroidů, pervitinu, apod.

Situace je policisty vnímána jako mnohem horší, než udávají výzkumy a statistiky.

Policisté taktéž upozornili na vysokou kriminalitu v souvislosti s drogami, vyšší než udávají oficiální statistiky.

I užívání alkoholu a nealkoholových návykových látek dětmi a mládeží je podle nich mnohem rozšířenější, než je statisticky podchyceno.

Kontaktní centrum Krédo v Šumperku (PONTIS Šumperk o.p.s) pracuje také s cílovou skupinou uživatelů alkoholu.

Kontaktní centrum Darmoděj stabilně poskytuje kvalitní služby v Jeseníku.

Služba Terénní programy na Šumpersku působí ve městech Zábřeh, Mohelnice a Hanušovice a obcích Libina, Postřelmov, Třeština a v dalších obcích.

Služba Terénní programy v Olomouci působí i v Uničově, Šternberku a Litovli. V Uničově pracuje kromě klientů užívajících tradiční drogy i s uživateli opiátů. Jedná se převážně o sezónní užívání. Kuřákům marihuany jsou distribuovány filtry Rolls. Je navázána spolupráce s některými lékárnami, do kterých jsou umísťovány základní balíčky s Harm reduction materiálem. V poslední době se i mezi uživatele drog, kteří jsou se službou v kontaktu, více dostávají nové syntetické látky, které jim způsobují větší zdravotní potíže. Službě se daří být v kontaktu s mladšími uživateli (do 25 let), se kterými je nutné hovořit o zejména zásadách bezpečnějšího užívání. Tito uživatelé často aplikují drogy více rizikově, bez znalosti základních

zásad Harm reduction. V regionu je stále velmi rozšířené víkendové užívání nějaké stimulační látky (pervitin, extáze, „emko“).

Služby v oblasti snižování rizik poskytované v r. 2019 (včetně programů snižování rizik na tanečních akcích, v klubech a prostředí noční zábavy)

Název projektu/ programu	Realizátor	Typ služby *	Cílová skupina	Počet klientů (uživatelů)	Počet kontaktů (uživate.)	Počet vydaných inj. stř.	Územní působnost
K-centrum Darmoděj	Darmoděj, z.ú.	KPS	Problémoví uživatelé drog	135	3454	10098	Jesenicko
K-centrum Krédo	PONTIS Šumperk o.p.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog a alkoholu	219	2371	27479	Šumpersko
Kontaktní centrum v Olomouci	Společnost Podané ruce, o.p.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	358 +40 no code	5836	35007	Olomoucko
Kontaktní centrum v Prostějově	Společnost Podané ruce, o.p.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	157	1613	27021	Prostějovsko
KKC Kappa	KAPPA-HELP, z.s.	KPS	Problémoví uživatelé drog	148	2074	26224	Přerovsko
Terénní programy v Olomouci	Společnost Podané ruce, o.p.s.	TP	Problémoví uživatelé drog	195	1246	32947	Olomoucký region
Terénní programy na Šumpersku	Společnost Podané ruce, o.p.s.	TP	Problémoví uživatelé drog	224	1307	25169	Šumperský region
Terénní program Kappa-Help	KAPPA-HELP, z.s.	TP	Problémoví uživatelé drog	94	903	11357	Přerovský region
Darmoděj z.ú.-Terénní program	Darmoděj, z.ú.	TP	Problémoví uživatelé drog	71	1201	10485	Jesenický region
Terénní HR služby v Prostějově (pouze)	Společnost Podané ruce, o.p.s.	TP	Problémoví uživatelé drog	92	258	4116	Prostějov

* TP – terénní programy, KPS – kontaktní centra, KPS a TP – sloučené programy

U naprosté většiny klientů služeb je zastoupena kombinace primární drogy (pervitin) se zneužíváním alkoholu, marihuany, sezónních drog (surové opium, lysohlávky) a léků.

V rámci některých služeb Terénních programů jsou do lékáren distribuovány tzv. bezpečné balíčky, díky čemuž dochází také k monitoringu využívání lékáren uživateli drog.

Tyto balíčky jsou distribuovány i v Prostějově a Konici (Společnost Podané ruce o.p.s.).

Na Prostějovsku byly terénní programy realizovány pouze na území Prostějova.

Kromě této lokality se síť služeb se z hlediska územního pokrytí a dostupnosti služeb obyvatelům Olomouckého kraje v jednotlivých regionech jeví jako dostačující.

I nadále probíhá spolupráce s pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD), kdy do služeb dochází matky uživatelky, případně partneři. S některými je možné navázat systematickou spoluprací, která je zaměřena na témata užívání, možnosti léčby, abstinence apod.

Problémem stále zůstává nedostatečné financování některých služeb, zejména terénních programů, které jim neumožňuje vykonávat jejich činnost v dostatečném rozsahu a kvalitě.

4.2 Služby v oblasti ambulantní léčby

Ve Fakultní nemocnici v Olomouci je na Klinice psychiatrie v Ambulanci závislostí realizován program ambulantní léčby a programy substituce.

V Olomouci zajišťují program ambulantní léčby a poradenství neziskové organizace P-centrum, spolek a Společnost Podané ruce o.p.s. a zdravotnické zařízení Adiktologická ambulance prevence a léčby závislostí (Nestátní interní oddělení s. r. o.) v Olomouci.

V Jeseníku působí ve velmi omezené míře adiktologická ambulance organizace Darmoděj, z.ú.,

Ambulantní léčbu závislosti na léčbu závislosti na legálních i nelegálních drogách poskytují také psychiatrické ordinace. Na webu Olomouckého kraje lze najít základní přehled těchto služeb:

<http://www.kr-olomoucky.cz/prehled-psychiatrickych-a-adiktologickych-sluzeb-cl-2757.html>

Služba Centrum komplexní péče v Olomouckém kraji (Společnost Podané ruce o.p.s.) v Olomouci poskytuje individuální i rodinné poradenství, zaměřené na problematiku zvládnutí závislosti a problémů s hráčstvím včetně otázek dluhů a základního právního poradenství. Služba nabízí i svépomocný web pro hráče. Pracuje také s klienty s problémem závislosti na alkoholu a nealkoholových návykových látkách. Spolupracuje s Probační a mediační službou Olomouc, Šumperk, Prostějov a s OSPOD. Jedenkrát až dvakrát týdně je služba poskytována i ve městech Zábřeh, Prostějov a Přerov.

Služba působí i v oblasti primární prevence. Zaměřuje se na prevenci patologického hráčství.

Přerovská organizace KAPPA-HELP, z.s. provozuje ve spolupráci s městem Poradenské centrum pro problém se závislostí v Kojetíně.

4.3 Služby v oblasti rezidenční léčby

V Olomouckém kraji je zajištěna střednědobá i dlouhodobá ústavní léčba závislostí v Psychiatrické nemocnici Marianny Oranžské v Bílé Vodě a v Psychiatrické léčebně ve Šternberku (Primariát VII. - Léčba závislostí). V Psychiatrické nemocnici v Bílé Vodě jsou k dispozici komunitě i specializovaná oddělení pro komplexní léčbu závislostí. Pro klienty je v nabídce několik léčebných programů včetně začleněných terapeutických komunit (Terapeutická komunita Harmonie, Terapeutická komunita Fides a Terapeutická komunita Fénix, Terapeutická komunita Tao).

V Psychiatrické léčebně ve Šternberku je zajišťována také soudně nařízená ústavní léčba.

Středisko sekundární prevence a léčby závislostí při Vojenské nemocnici v Olomouci poskytuje kromě detoxikace a detoxifikace také krátkodobou léčbu.

Detoxikace je poskytována také ve Fakultní nemocnici v Olomouci a v Psychiatrické nemocnici Marianny Oranžské v Bílé Vodě i v Psychiatrické léčebně ve Šternberku.

Činnost **Protialkoholní a protitoxikomanické záchytné služby**, která je každoročně podpořena finančními prostředky Olomouckého kraje ve výši zhruba 6 milionů Kč, zajišťuje Vojenská nemocnice Olomouc.

Protialkoholní a protitoxikomanická záchytná služba umožňuje bezpečné vystřízlivění osob, které se pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek dopouštějí společensky nebezpečného chování, chování ohrožujícího sebe nebo okolí, případně působí veřejné pohoršení. Záchyty jsou podrobeny také osoby, které se dopustily přestupků nebo trestné činnosti a pro opilost nemohou být umístěny v policejní cele a osoby, které jsou vedeny jako hledané a byly zadrženy ve stavu opilosti. Její provoz je nepřetržitý. Je personálně i provozně zajištěn Střediskem sekundární prevence a léčby závislostí Vojenské nemocnice Olomouc. Služba nabízí kapacitu až 15 míst. V roce 2019 bylo uskutečněno 1 524 záchyťů.

Záchyty jsou uskutečňovány převážně na základě žádosti Policie ČR, dále pak zdravotnických zařízení. Snahou personálu služby je i nabídnout případnou pomoc. Klientům je tedy nabízena edukace, možnost léčby a ve spolupráci s dalšími službami i sociální a právní poradenství.

4.4 Doléčovací programy

V Olomouckém P-centru dlouhodobě probíhá úspěšný doléčovací program, který je určen klientům z celé České republiky. Jeho součástí je i nabídka chráněného bydlení ve dvou bytových jednotkách.

Další doléčovací program realizuje v úzké spolupráci s Psychiatrickou nemocnicí v Bílé Vodě organizace Darmoděj, z.ú. Tento program je zaměřen zejména na klienty s duálními diagnózami nebo klienty obtížně se začleňujícími.

4.5 Ostatní specializované programy

Klienty všech služeb, kteří mají problém se zákonem nebo jsou ve výkonu trestu, mohou využívat úspěšný program „Práce s klienty v konfliktu se zákonem“ probíhající v úzké spolupráci zejména s Vazební věznicí Olomouc a s věznicí Mírov. Ve Vazební věznicí Olomouc je realizován strukturovaný program. Ve věznicích Ostrava - Heřmanice, Ostrov nad Ohří a Opava realizuje službu svoji činnost individuálně dle potřeby klienta. Ve spolupráci s probační a mediační službou je nabízen strukturovaný terapeutický program, určený zejména rodičům.

5 Specifická primární prevence

Aktivity v oblasti specifické primární prevence

Specifická primární prevence je jedním z pilířů preventivních aktivit v oblasti primární prevence a je nutností všude tam, kde již nepostačují mechanismy primární prevence všeobecné.

V Olomouckém kraji se výkonu specifické primární prevence ze strany nestátních neziskových organizací v největším rozsahu se věnuje organizace P-centrum, spolek, která významným způsobem pracuje v rámci Programů primární prevence také s pedagogy.

Mezi největší vzdělavatele a realizátory programů v Olomouckém kraji patří již zmíněné P-centrum, dále pak KAPPA – HELP z.s. (Přerov a okolí), kde se rovněž věnují vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, Sdružení D (Olomouc) a Společnost Podané ruce, o.p.s. (Prostějov a okolí). Na Jesenicku a Vidnavsku působí v oblasti primární prevence organizace AZ Help,z.s., která realizuje vzdělávání pedagogů, aktuálně se sídlem v Ostravě.

Centrum prevence rizikové virtuální komunikace (Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta) v Olomouci se zabývá vzděláváním, výzkumem, intervencí a osvětou spojenou s rizikovým chováním na internetu a souvisejícími fenomény.

Na jednotlivých školách jsou realizovány minimální preventivní programy, některé školy realizují i další aktivity a projekty v oblasti prevence sociálně patologických jevů.

Skutečně významný podíl na realizaci specifické primární prevence na školách (nejčastěji ve formě konkrétní intervence) mají oblastní metodici primární prevence (ve všech 5 okresech Olomouckého kraje) působící v Pedagogicko-psychologické poradně a Speciálně pedagogickém centru Olomouckého kraje, kteří v rámci celoročních aktivit realizují i aktivity vzdělávání pedagogů.

Dne 8. 11. 2019 proběhl v Olomouci v aule Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci již 8. ročník Krajské konference primární prevence Olomouckého kraje pro rok 2019. Konference se zúčastnili představitelé samosprávy Olomouckého kraje, zástupci Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR a metodici primární prevence z poradenských pedagogických a psychologických pracovišť i ze škol a školských zařízení na území Olomouckého kraje, a to v celkovém počtu 230 účastníků. Konference byla pořádána na téma

„Závislosti“ a směřovala cíleně právě do oblasti protidrogové politiky. Konferenci předcházela roční cyklus vzdělávání školních metodiků prevence. Konference i celoroční cyklus vzdělávání byly hrazeny z finančních prostředků Olomouckého kraje v celkové výši 200 000,- Kč. Se stejnou částkou se počítá i v roce 2020, kdy celoroční vzdělávání školních metodiků prevence a následná konference budou zaměřeny na téma „Vedení třídy, třídnické hodiny“.

Rovněž bylo realizováno v působnosti státní správy dotační řízení MŠMT na podporu projektů primární prevence. Příjemci dotací byly NNO i školy v působnosti Olomouckého kraje, celková částka podpory pro Olomoucký kraj dosáhla výše 2,9 mil. Kč.

Centrum prevence rizikové virtuální komunikace (Univerzita Palackého, Pedagogická fakulta) v Olomouci se zabývá vzděláváním, výzkumem, intervencí a osvětou spojenou s rizikovým chováním na internetu a souvisejícími fenomény.

Závěr

Olomoucký kraj usiluje i v rámci své integrované protidrogové politiky o komplexní řešení problematiky nelegálních drog, legálních drog a problémového hráčství. Má kvalitní síť poskytovatelů služeb, která mezi sebou výborně komunikuje. Většina zařízení či organizací poskytuje služby uživatelům všech návykových látek a hazardním hráčům nebo je schopna podat klientovi informaci či zajistit přesun do jiné službě vyhovující jeho potřebám.

Na drogové scéně Olomouckého kraje opět výrazně převládalo zneužívání pervitinu jako primární drogy. Velkým problémem v celé populaci zůstává zneužívání alkoholu.

U většiny klientů je primární droga kombinována se zneužíváním alkoholu, marihuany, tanečních a sezónních drog a léků.

Policisty je situace vnímána jako mnohem horší, než udávají výzkumy a statistiky.

Policisté taktéž upozornili na vysokou kriminalitu v souvislosti s drogami, vyšší než udávají oficiální statistiky.

I užívání alkoholu a nealkoholových návykových látek dětmi a mládeží je podle nich mnohem rozšířenější, než je statisticky podchyceno.

Ze státního rozpočtu byla výrazně finančně posílena oblast služeb a programů pro cílovou skupinu hazardních hráčů, což se pozitivně projevilo v jejich zkvalitnění a rozšíření. Finanční podpora služeb i její mírné navýšení umožní pracovníkům kvalitnější práci s klientem.

Na cílovou skupinu hazardních hráčů a osob blízkých je zaměřena zejména činnost Centra komplexní péče v Olomouckém kraji, Společnost Podané ruce, o.p.s., které nabízí své služby v Olomouci, Prostějově, Zábřehu a Přerově. Tato služba provozuje i svépomocný web pro hazardní hráče (<http://gambling.podaneruce.cz/>), který je propojen i se sociální sítí facebook. Služba pracuje i s cílovou skupinou uživatelů návykových látek.

Adiktologická ambulance prevence a léčby závislostí v Olomouci (Nestátní interní oddělení s.r.o.) úspěšně prošla certifikací odborné způsobilosti služeb Rady vlády pro koordinaci protidrogové politiky a má stabilní místo v síti služeb ambulantní péče. Toto adiktologické zařízení má uzavřenu smlouvu se všemi většími zdravotními pojišťovnami.

Situaci v užívání návykových látek v Olomouckém kraji lze považovat za stabilizovanou. Problémem zůstává problematika zneužívání alkoholu, kdy se v některých zařízeních ukazuje, že cílové skupiny uživatelů drog a alkoholu spolu špatně fungují a prakticky je velmi složité poskytovat stejné služby oběma skupinám.

S cílovou skupinou uživatelů alkoholu pracuje zejména Kontaktní centrum Krédo v Šumperku (PONTIS Šumperk o.p.s) a Kontaktní centrum v Olomouci (Společnost Podané ruce o.p.s.).

Zajištění rovnocenného přístupu všech cílových skupin do služeb zůstává cílem pro další období. Je třeba zachovat nebo mírně zvýšit podporu existujících zařízení.

Olomoucký kraj si uvědomuje zásadní význam vzájemné spolupráce obcí a Olomouckého kraje a snaží se spolupráci nadále prohlubovat. V rámci komunitního plánování rozvoje sociálních služeb jednotlivých obcí dochází k úzké spolupráci sociálních a adiktologických služeb. Ředitelé organizací, vedoucí služeb i krajský koordinátor jsou členy jednotlivých pracovních skupin a aktivně komunikují a spolupracují.